

Biesbos.bezoeken

Alhoewel ik mijn lidmaatschap van de VWG moest oorzeggen, omdat ik binnenkort (begin april) voor enige jaren in het buitenland vertoef, is mijn belangstelling voor de vogels en de natuur in het algemeen niet afgenomen. Samen met mijn vriend J v d Kruis, wil ik gedurende enige jaren een voetreis door Europa maken. Er zal dan wel het een en ander te vertellen zijn. Ten gerieve van de Korhaanlezers zullen we onze ornithologische belevenissen opschrijven en doorzenden naar de redactie. Maar voor het zover is eerst hier onze Biesbosbezoeken.

Biesbosbezoeken gedurende 1970.

In april-mei zijn George Ording, enkele anderen en ondergetekende een dag of tien naar de Brabantse Biesbos geweest. We hadden de meeste dagen ons kamp opgeslagen bij de "Ganzenwei". Tijdens onze voet- en roeditochten in de omgeving zagen we veelal oeverlopers, fazanten, eenden en zangvogeltjes. Ons kamp lag op een klein, kunstmatig heuveltje, ongeveer vier meter boven het gemiddeld hoogwaterpeil, met een prachtig uitzicht over een bijna kaprijp griend (ongeveer 3 jaar oude staken), een vrij brede stroomgeul en een stuk ruig overjarig riet, waar wij ook vaak vogels observeerden.

Vlak bij ons kamp zat een paartje rietgorzen, het mannetje vaak "zingend" op een stengel. Elke avond vlogen blauwe reigers over naar "De Dood", het natuurreserveaat, een sinds 1940-45 niet meer geëxploiteerd griend, dat nu een wild wilgenoerwoud is. Een paar keer hadden we het geluk een Kwak te zien langsvliegen. En eenmaal vloog een Velduil voor de uitkijkpost rond.

Het geheel viel toch achter wat in het niet bij de soms urenlange show, die drie Bruine Kiekendieven weggaven. Al de tweede dag zagen we een mooi mannetje boven het grænd zweven. Soms plofte hij met een mooie draai neer, om daarna met een riet-halm of een tak weer op te stijgen. Na een wankelende vlucht, typerend voor de Kiekendieven, dook hij weer met een even fraaie wending in een vrij kleine driehoek van overjarig riet. Zou hij?

Al te optimistisch durfden we niet te zijn. Tamelijk veel kleine plezierbootjes gleden niet zover van deze plaats door een stroomgeul heen en weer. Doch alleen bij hoog water. Bij laag water lagen de wat smallere geulen, van zo'n zes meter breed, geheel of bijna geheel droog.

Een later, na een schitterende solo laag over riet en griend, meenden we hem met een kleine prooi te zien opvliegen. We vonden het echter nog wel wat vroeg in het seizoen voor jonge kiekendiefjes.

De volgende dag, 4 mei, namen we het mannetje waar en een zeer donker wijfje. Beide vogels zwierven over het griend en vlogen af en toe ver weg en stegen hoger en hoger, om na een half uur weer terug te keren boven het griend. Tot onze blijdschap doken zowel mannetje als wijfje op de reeds eerder gelocaliseerde plek in het riet. Als een van de vogels neergestrekken was, viel duidelijk het over en weer roepen tussen de vliegende en zittende Kiekendief te horen.

Door gebrek aan veiligheidsmaatregelen was ongeveer 900 ton olie in de Amer uitgestroomd. We konden de haven slechts met moeite uit. Er lag een groot veld taaië stroop voor de boeg, hier en daar tientallen meters breed en één à anderhalve meter dik! Het was een illusie te hopen, dat we schoon zouden blijven. Al gauw waren we gedoopt tot stookolieslachtoffers.

Varend naar ons bivak, een oude griendwerkerskeet aan de rand van de Biesbos, zagen we reeds grote aantallen Grauwe Ganzen. Een aantal Kleine Zwanen dobberde op de Amer.

Drie nachten waren we in staat om waar te nemen, dat de ganzen een vrij vaste trek hebben. 's Nachts, ongeveer vier uur, waren ze al op weg naar de weiden in Brabant en tussen de rivieren. Dat ging nog lang door, ook 's ochtends als het licht werd. Overdag was bij de grote gaten en de slikplaten vrij veel beweging. In de middag begon de trek terug uit de polders. Dat duurde tot diep in de nacht. Daartussen zaten waarschijnlijk ook nieuwkomers uit het noorden. Ook groepjes Kleine Zwanen, in totaal tachtig stuks, vlogen over de Biesbos en verbleven op de open stukken water. Maar de middelgrote en kleine geulen waren dichtgevroren doordat in november het getij uitgevallen is. De boot liet ons hier in de steek en lopend door de grienden en vaak tegengehouden door open stroomgeulen of gevaarlijk ijs was onze bewegingsvrijheid dus niet groot. Het vroom behoorlijk. Al vroeg in de middag bleven we in beweging om te voorkomen, dat we 's nachts zouden bevriezen. Rond onze keet hadden we gezelschap van een Roodborst en twee Winterkoninkjes. We maakten een beschut voerplekje. Het viel op, dat vooral de Kleine Zwanen soms een donkere hals en/of borst hadden. Dan vroeg je je af: "Hé, wat is dat er voor een?", om daarna tot de conclusie te komen, dat dit stookolieslachtoffers waren. Bij sommige ganzen dezelfde waarnemingen, maar minder opvallend. Zeer fraai was een vlucht van een dertigtal Grauwe Ganzen met een spierwitte albinogans in hun midden. Er waren ook kleinere aantallen Kolganzen, Rietganzen en Bergeenden. Evenzo zeer veel Wilde Wenden, Wintertalingen, drie Buizerden, een Bruine Kiekendief en een Boomvalkje.

In de haven van Drimmelen terug kwamen we weer in aanraking met de stookolie.

R. Farjon,
Röntgenstraat 125,
Hilversum

Red. We hebben dit artikel (16 kantjes!) wel moeten bekorten. Vele korte noteringen over het balts- en vlieggedrag van de hier besproken Kiekendieven zijn bij de redactie ter inzage. Interessant was het tweede erbij gekomen vrouwtje, met lichte kop. Het eerste vrouwtje was donker. En een waarneming, die leek op prooi-overname zonder prooi.

Het afsluitend verhaal over de stookolie is inmiddels achterhaald en bevat geen enkel nieuw element, tenzij we ons nu afvragen, hoe thans in de Biesbos de trekvogels zijn ontvangen!

Uit "Mens en Natuur," dec. 1970

Mansholt heeft destijds voor de t.v. gezegd, dat in ons land geen meter natuurschoon meer verloren mag gaan. Deze uitspraak had niets met de verkiezingen te maken. We willen dit dus zeker graag onthouden, al moeten we wel bedenken, dat er soms verschil kan bestaan tussen wat men zegt en men werkelijk doet of meent te kunnen doen. De feiten (cijfers) bewijzen dit wel eens. Zo lazen wij bv in "Mens en Natuur", dat rond 1900 ons land voor niet minder dan 900.000 ha (....) uit bos- en woeste grond bestond met 5 miljoen inwoners. Dat ons land rond 1920 nog 800.000 ha aan natuurgrond bezat met 7 miljoen inwoners en dat ons land in 1970 nog 460.000 ha (!!) natuurgrond bezat met 13 miljoen inwoners. In 2000...?

Met deze cijfers op tafel mogen wij ons best afvragen, wat die uitspraak van dr. Mansholt op de keeper beschouwd nu werkelijk waard is.